

Tiesos Draugas Ekstra Nr. 99

LEBBS naujienos

2017 m. gegužė

**„Jeį laikysitės mano mokslo, jūs iš tikro būsite mano mokiniai;
jūs pažinsite tiesą ir tiesa padarys jus laisvus.“ Jn 8,31-32**

Tiesos Draugas Ekstra yra Lietuvos evangelikų baptistų bendruomenių sąjungos leidinys, platinamas elektroniniu paštu, skirtas apžvelgti mūsų bendrijos įvykius, naujienas, spausdinti aktualius straipsnius bei esė.

Šiame numeryje:

Ką rašė „Tiesos draugas“ prieš 80 metų

Krikščionybė XVII amžiuje (II dalis)

Eutichas ant palangės

Tiesos grūdėliai

EBF maldos kalendorius

Ką rašė „Tiesos draugas“ prieš 90 metų

Klausimai – atsakymai

Kelios tikibinės draugijos apsako daug apie paskutinius laikus aiškindamos šv. Jono Apreiškimą. Kodėl jūs neaiškinat apie tai ir neleidžiate tokias knygas?

P.T.

Šv. Jono Apreiškimą mes aiškiname tiek, kiek Viešpats mums apie tai yra davęs aiškiai suprasti. Kaip šv. Jono Apreiškime, taip ir kitose Šventraščio knygoje yra daug gilių dalykų, kurių mes pilnai neišmanome ir todėl nuo jų aiškinimo susilaikome, kad neskelbus žmonėms neteisingus dalykus ir nepadarius suirutę. Ap. Petras savo 2 laiške 3, 15-17 rašo, kad „keliose vietose yra dalykų, kurie vargu suprasti; juos neišmanantieji ir svyruojantieji iškreipia savo pačių žuvimui“. Nenorime būti Šventraščio iškraipytojais, bet stengiamės tobulėti ir augti vis daugiau Viešpaties pažinime bei meilėje. Taipogi stengiamės vis daugiau suprasti Dievo Žodį ir jo pranašystes, sulygindami istorijos eigą su Dievo Žodžio pranašystėmis, ir randame, kad tos išsipildo. Patariame kiekvienam kreipti domės ant ženklų šių laikų, nes istorija yra išsipildymas Dievo Žodžio. Tai stengiamės išreikšti žodžiu bei raštu, kiek mus Viešpats leidžia.

Ev. baptistų suvažiavimas. Per Šeštines, gegužės mėn. 26 d. bus Kaune-Šančiuose 2 Kranto g. nr. 3 ev. baptistų maldų namuose metinis draugijos suvažiavimas. Vokiečių broliai nori suruošti ir didesnę chorų šventę. Laukiame Viešpaties palaiminimų!

„Tiesos draugas“ 1927/5 ✓

Krikščionybė XVII amžiuje (II dalis)

Biblijos paplitimas ir nauji vertimai. Iki Reformacijos buvo žinomas, galima sakyti, vienas Šv. Rašto vertimas – lotyniškoji Vulgata. Katalikų bažnyčia prie Vulgatos pasiliko ir toliau, 1546 m. Tridento bažnyčios susirinkime priėmusi atitinkamą nutarimą. Buvo nuspręsta apokrifines Senojo Testamento knygas, kurių nėra hebrajiškoje Biblijoje, laikyti Dvasios įkvėptais raštais. Bažnyčios reformatoriai taip nemanė, bet aiškino, kad šiuos tekstus naudinga skaityti, ir todėl jie buvo įtraukti į to meto naujus Biblijos vertimus.

Atsirado naujų Šv. Rašto vertimų, ir jų vis daugėjo. Žymiausias vertimas į vokiečių kalbą, kuris ir mūsų laikais neprarado svarbos, priklauso Liuteriui. 1534 m. ši Biblija buvo išspausdinta. 1530 m. pasirodė visa prancūziška Biblija, kuri pavadinta Antverpeno Biblija. Kiek vėliau buvo išleistas dar vienas prancūziškas Biblijos vertimas, kurį atliko J. Kalvino giminaitis Robertas Olivetanas. Vertimą tobulino žymūs teologai, ir 1588 m. jis tapo vad. Ženevos Biblijos tekstu. Visa Biblija anglų kalba buvo išspausdinta 1535 m.

Reformacijos amžiuje į Šventojo Rašto skaitymą žiūrėta dvejopai: skaitymas originalo kalbomis įmanomas tik išsilavinusiems žmonėms, o vertimas į

tautines kalbas būtinas, kad tekstą suprastų kiekvienas tikintysis.

Lietuviškos Biblijos atskiros dalys pasirodė Prūsijoje gana anksti. Pavyzdžiui, Karaliaučiuje lietuviškos pamaldos pradėtos laikyti jau XVI a. pirmoje pusėje. Reikia manyti, kad tada pasirodė ir pirmosios Biblijos vertimo ištraukos. Visą Bibliją į lietuvių kalbą 1595 m. išvertė kun. Jonas Bretkūnas iš vokiškosios Liuterio Biblijos, remdamasis graikišku ir lotynišku tekstu. Ne visai aišku, kodėl šis darbas nebuvo išspausdintas, tačiau juo buvo naudojama darant vėlesnius vertimus.

Prūsijos kunigaikščio Frydricho Vilhelmo rūpesčiu 1701 m. Karaliaučiuje buvo išleistas Naujasis Testamentas, kurio vertimą parengė Prūsijos liuteronai ir Lietuvos reformatai. Visa Biblija, kurios vertimui vadovavo Karaliaučiaus universiteto profesorius Jonas Jokūbas Kvantas, buvo išleista 1727 m.

Palyginimui: Didžiosios Lietuvos katalikams visas Naujasis Testamentas vyskupo Juozapo Arnulfo Giedraičio buvo parengtas 1816 m., o visas Šventasis Raštas, iš Vulgatos išverstas arkivyskupo Juozapo Skvirecko, – tik XX a. pirmoje pusėje.

Reformatų padėtis Lietuvoje XVII amžiuje. Nematomos reformatų

bažnyčios menkėjimo tendencijos tapo akivaizdžios šio amžiaus pradžioje. Vis daugiau evangelikų didikų grįžo į katalikybę. Tai liudija mažėjantis LDK senatorių protestantų nuošimtis: 73 % - 1572 m.; 42% - 1596 m.; 36% - 1606 m. Katalikai per teismus pradėjo reikalauti gražinti anksčiau užimtas jų bažnyčias, ir todėl ėmė retėti reformatų bažnyčių tinklas, o naujų bažnyčių statybos dėl lėšų trūkumo vykdavo lėtai. Šimtmečio viduryje Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės teritorijoje bebuvo likę 140 reformatų bažnyčių.

Tačiau tuo pačiu metu reformatų-kalvinistų bažnyčios struktūra nuosekliai stiprėjo. Mirus Radvilai Juodajam, bažnyčia prarado įtakingą rėmėją ir globėją, bet įgijo daugiau laisvės. Naujasis globėjas Radvila Rudasis didesnės iniciatyvos religijos reikaluose nerodė, todėl atsirado galimybė įtvirtinti kolegialų bažnyčios valdymo modelį. Įtaką prarado ir neramumus kėlę antitrinitoriai, tad įsigalėjo ortodoksalaus kalvinizmo teologija. LDK reformatų bažnyčią sudarė šeši distriktai: Vilniaus, Žemaičių, Užnerio, Naugarduko, Palenkės ir Rusijos (Minsko). Bendrus ir svarbiausius bažnyčios reikalus sprendavo kasmet Vilniuje šaukiami generaliniai sinodai, o delegatus į juos galėjo siųsti kiekviena parapija.

1621 m. Kristupas Radvila nurodė prie kiekvienos bažnyčios steigti mokyklą. 1625 m. Radvilų valdose buvo įsteigtos dvi naujos gimnazijos – Kėdainiuose (skirta Žemaitijai, Lietuvai ir Užneriui) ir Slucke (skirta Palenkei, Užnemunei ir Rusijai). Buvo sprendžiamas vargšų ir ligonių klausimas steigiant jiems prieglaudą. Keliuose miestuose veikė spaustuvės, bet didesnė dalis knygų buvo leidžiama lenkų kalba. Nors lietuviškų knygų leidybai nebuvo skiriama per daug dėmesio, tačiau Kėdainiuose 1653 m. buvo išspausdinta „Knyga nobažnystės krikščioniškos“.

Kvakeriai. XVII a. Anglijoje atsirado naujas Džordžo Fokso vadovaujamas įdomus religinis judėjimas, kurio dalyviai save vadino „draugais“. Tačiau jiems prilipo niekinančio atspalvio

pavadinimas „kvakeriai“, - dėl tam tikrų kūno judesių susirinkimų metu (angl. *quake* – drebėti). Judėjimo dalyviai laikėsi nuomonės, kad tikrasis Dievo garbinimas yra žmogaus vidinis reikalas ir neturi būti siejamas su kokiais nors išoriniais dalykais: dvasininkais, krikštu ar Viešpaties Vakariene. Jie neturėjo aiškiai suformuluoto tikėjimo išpažinimo ir tikėjo, jog tylus sielos pokalbis pamaldų metu yra priimtinas, kaip ir

maldos ar giesmių žodžiai. Susirinkimo metu jie tyliai laukdavo iš Dievo „vidinės šviesos“, o kasdieniame gyvenime vertindavo tai, kas kuklu ir asketiška. Žmonės mėgdavo klausytis Fokso ir kitų kalbėtojų pamokymų, ir jų žodžiai krisdavo į žmonių širdis. Foksas sakydavo: „*Per ilgai Kristus buvo prirakintas prie mišų ar Biblijos. Leiskite Jam tapti jūsų pranašu, kunigu, karaliumi. Pakluskite Jam.*“ Foksas teigė krikščionišką gyvenseną, kurioje atmetami karo ginklai, atsisakoma prievartos ir pasirenkami Dievo šarvai. Dar ir šiandien vienas iš svarbiausių kvakerių tikėjimo bruožų yra pacifizmas ir taikadarystė.

Kvakeriams nebuvo lengva, daugeliui iš jų tekdavo nukentėti ir net prarasti gyvybę, bet jų skaičius augo ir amžiaus pabaigoje Anglijoje pasiekė 100 000. Dalis jų iškeliavo į Šiaurės Ameriką. 1681 m. kvakeris Viljamas Penas, pasinaudodamas palankiomis aplinkybėmis, įkūrė Pensilvanijos koloniją dabartinėje Pensilvanijos valstijos teritorijoje. Kolonija tapo prieglobsčiu visiems, kurie buvo persekiojami dėl savo įsitikinimų. Žinoma, dauguma čia apsigyvenusių buvo kvakeriai. Dar vienas svarbus dalykas: kvakeriams pasisekė susidraugauti su žemyno senbuviais –

indėnais ir inuitais – ir jiems liudyti Kristaus Evangeliją. Pastangos neliko be vaisių. Nemažas jų skaičius įtikėję tapo kvakerių tikėjimo draugais.

Baptistai. Tradiciškai laikoma, kad šiuolaikinio baptizmo pradžia – Amsterdame 1609 m. Tačiau reikalas nėra toks paprastas, ir tai patvirtina skirtingos baptistų istorikų nuomonės. Kai kurie anabaptistų ir baptistų judėjimus laiko susijusiais ir tvirtina, jog baptistai perėmė ne tik anabaptistų (menonitų) teologinius pagrindus, bet ir formą. Tuo tarpu kiti tvirtina, kad baptistai perėmė iš anabaptistų tam tikras idėjas kartu su kai kuriais magisterinių reformatorių (Cvinglio, Liuterio, Kalvino) principais. Dar vienas dalykas: kai kurie istorikai prie baptistų priskiria ir kitus judėjimo prieš kūdikių krikštą dalyvius.

H. Breknis (W. H. Brackney) knygoje „Baptistai“ rašo: „*Niekuomet nebus atsakymo (apie mūsų kilmę), kuris patenkintų visus ar bent daugumą baptistų, kadangi nėra datos, nėra vietos ir nėra asmens, kurį visi su visišku pasitikėjimu galėtų laikyti šio judėjimo pradžia.*“ (Keith G. Jones, „Tikinti bažnyčia“, 29-30 p.).

Pavadinimas „baptistai“, kaip dažnai būna, nebuvo pasirinktas pačių šio judėjimo dalyvių, bet primestas iš šalies ir reiškia „krikštytojai“. Tai ne didžiausia bėda, nes baptistai, kaip ir anabaptistai, išpažįsta, jog įsiliejimas į krikščionišką surinkimą reikalauja sąmoningai išpažinto asmenišką tikėjimo, po kurio seka Naujuoju Testamentu pagrįstas krikštas.

XVII amžiaus pradžioje Anglijoje vis dar buvo persekiojami kongregacininkai ir puritonai, nes jie buvo laikomi pavojingais separatistais. Vienas iš jų, Džonas Smaitas (John Smyth), pasitraukęs iš valstybinės anglikonų bažnyčios, pradėjo vadovauti nedidelei kongregacininkų bendruomenei. Dėl nesiliaujančių persekiojimų ši grupė 1606 m. persikėlė į Olandiją ir apsigyveno Amsterdame. Čia Smaitas susipažino su menonitais ir studijuodamas Naujajį Testamentą bei

dalyvaudamas teologiniuose disputuose suprato, jog tikrai išgyvenę atsivertimą ir pakrikštyti žmonės tampa krikščioniško surinkimo nariais. 1609 m. jis pasikrikštijo papildamas save vandeniu, o tada taip pakrikštijo ir kitus bendruomenės narius – apie 40 žmonių. Tai buvo pirmoji baptistų bendruomenė, kurios dalis kiek vėliau kartu su Smaitu prisijungė prie menonitų ir pasilikó Amsterdame.

Kita dalis, vadovaujama Tomo Helviso, nepaisydama galimų persekiojimų 1612 m. nutarė sugrįžti į Angliją. Jiems atrodė, kad Kristaus sekėjams nedera bėgti nuo sunkumų. Sugrįžę jie įsikūrė Spitalfildse, netoli Londono. Tai buvo pirmoji *bendrujų (arminijonų) baptistų* bendruomenė Anglijoje. Jiems būdinga tai, jog jie skelbia, kad Kristus mirė už visus žmones, o ne tik už išrinktuosius iš anksto.

Apie 1633 m. Anglijoje atsirado kita baptistų bendruomenių grupė, kilusi iš kongregacininkų. Jie pripažino krikštą tikrai panardinant ir laikėsi Kalvino mokymo. Dėl to juos imta vadinti *daliniiais (partikuliariniais) baptistais*, nes jie tikėjo, kad Dievas išganymą yra paskyręs tik iš anksto išrinktiems žmonėms. Ši baptistų grupė savo tarnystėje užėmė stipresnes pozicijas negu bendrieji baptistai ir nulėmė baptistų skaičiaus augimą tiek Anglijoje, tiek vėliau Šiaurės Amerikoje.

Apskaičiuota, kad apie 1660 m. Anglijoje jau buvo apytikriai 300 bendrujų ir dalinių baptistų bendruomenių. Šios abi baptistų grupės iš valdžios reikalavo vietinio savarankiškumo, nes troško būti laisvos nuo valstybės kišimosi. Abi baptistų grupės suprato bendruomenių tarpusavio pagalbos poreikį, ir tai paskatino bendruosius baptistus įkurti Visuotinę asamblėją, o dalinius baptistus – regionines asociacijas. Tokiu būdu abi baptistų struktūros galėjo su savo bendruomenių atstovais diskutuoti teologiniais bei drausmės klausimais ir formuoti bendrą savo narių požiūrį.

(*Tęsinys kitame numeryje*)

Albertas Latužis ✓

Eutichas ant palangės

Apaštalų darbų 20, 7-12 skaitome apie įvykį Troadėje. Čia apsilankė ap. Paulius kartu su keletu bendradarbių. Susirinkę tikintieji klausėsi Pauliaus mokymo. Tarp jų buvo jaunuolis, vardu Eutichas. Jis kažkodėl įsitaisė ant palangės. Besiklausydamas ėmė snūduriuoti ir netrukus giliai įmigo. Argi ne baisu matyti įmigusį vaikina, sėdintį ant atviro lango palangės trečiame aukšte? Ir nieko jam nesakyti? Keista, bet niekas nepastebėjo. O tada jaunuolis nukrito žemyn... Paskaitykime, kuo viskas baigėsi.

Ar jus kada nors buvo apėmęs snaudulys? Nelengva išlikti žvaliam, ypač jei patalpoje tvanku. Tai tikra kova su pavargusiomis akimis, su svyrančia galva, kurios nebegali nulaikyti. Dažnai miegas mus nugali. Miegoti reiškia atsijungti nuo aplinkos, panirti į būseną be minčių ir prarasti gebėjimą reaguoti.

Biblijoje miego sąvoka vartojama mažiausiai trimis prasmėmis. Pirmoji – tai natūralus miegas.

Antroji kalba apie tikinčiųjų mirtį – „tuos, kurie užmigo susivieniję su Jėzumi“ (1 Tes 4,13-15). Miegas trečiaja prasme – tai neatidumas, nebudėjimas, nereagavimas (1 Tes 5, 6).

Atrodo, kad metams bėgant daugelis klausia: kada mes praradome meilės kibirkštis savo santykiuose? Kada mane užvaldė šita priklausomybė? Kaip galėjo tai, kas anksčiau buvo nuostabu, pavirsti nuobodžia rutina? Tačiau tas, kuris miega, šių klausimų neiškelia laiku. Prisiminkim Samsoną Delilos kambaryje, pranašą Joną laivo triume, mokinius Getsemanės sode. Neapsileiskime! Nepramiegokime žmonių ir bendruomenės reikmių, Dievo plano ir Jo pašaukimo.

Ko dar galėtume pasimokyti iš atsitikimo su Eutichu? Sėdėti ant palangės – tai tarsi nesidomėti, būti abejingam, žiūrėti ir į vieną, ir į kitą pusę, būti vienu metu ir viduje, ir lauke. Tai dvilypumas, nepastovumas, apie kurį rašo ap. Jokūbas 1,8. Abejingumas yra gyvenimo būdas su tam tikromis galimybėmis. Sėdėti ant palangės – tai galimybė apsidairius pabėgti. Tai gera išeitis, kai nenorima įsitraukti ir dalyvauti. Eutichas čia, bet jo kaip ir nėra. Būti abejingam – vadinasi, būti neįsipareigojusiam. O tokia būseną griaua santykius ir atbukina jausmus. Kita vertus, sėdėti ant palangės ne tik nepatogu, bet ir pavojinga. Kodėl skundžiamės vargais, kurie yra mūsų pačių pasirinkimo išdava?

Taigi nerizikuokime ir venkime gyvenimo „palangių“, tos pavojingos padėties, nors ji kartais atrodo viliojanti. Ir nesakykime, kaip sako daugelis, kad nieko neatsitiks. Gali atsitikti! Tik ar bus šalia tą akimirką apaštalas Paulius?

Pagal Walter Altare parengė N.L. ✓

Tiesos grūdėliai

- Būti krikščioniu – tai ne vieną kartą atgailauti; tai kasdienis procesas, kurio eigoje jūs vis labiau panašėjate į Kristų.
- Kalnų viršūnės džiugina savo vaizdais ir suteikia įkvėpimo, bet vaisiai bręsta slėniuose.
- Krikščioniško surinkimo nariai – kaip anglų židinyje. Kartu būdami jie liepsnoja, pavieniui – pamažu užgęsta.

(Autorius nežinomas) ✓

Europos Baptistų Federacijos (EBF) maldos kalendorius

Gegužės 1-7 meldžiamės už:

Serbijos (Šiaurės) baptistų bažnyčių sąjungą. . .

Bendruomenių skaičius:	69
Bendras narių skaičius:	1 983
Prezidentas:	Zvonko Janecic
Generalinis sekretorius:	Avram Dega

. . .ir Serbijos (Pietų) evangelikų krikščionių-baptistų bažnyčių sąjungą

Bendruomenių skaičius:	14
Bendras narių skaičius:	700
Prezidentas:	Cedo Ralevic
Generalinis sekretorius:	Dragisa Armus

Gegužės 8-14 meldžiamės už:

Azerbaidžano evangelikų krikščionių-baptistų sąjungą

Bendruomenių skaičius:	22
Bendras narių skaičius:	3 000
Prezidentas:	Ilja Zenchenko
Generalinis sekretorius:	Samir Sadigov

Gegužės 15-21 meldžiamės už:

Visos Ukrainos evangelikų krikščionių-baptistų asociacijų sąjungą

Bendruomenių skaičius:	2 382
Bendras narių skaičius:	125 509
Prezidentas:	Valeriy Antonyuk
Viceprezidentas:	Igor Bandura

Gegužės 22-28 meldžiamės už:

Šveicarijos baptistų sąjungą

Bendruomenių skaičius:	12
Bendras narių skaičius:	1 084
Prezidentas:	Stefan Gisiger

**Gegužės 29 – birželio 4 meldžiamės už:
Vokietijos evangeliško laisvųjų bažnyčių (baptistų) sąjungą**

Bendruomenių skaičius:	757
Bendras narių skaičius:	82 000
Prezidentas:	Michael Noss
Generalinis sekretorius:	Christoph Stiba

EBF maldos kalendorių bei išsamesnę informaciją apie maldos poreikius galite rasti Europos Baptistų Federacijos internetiniame puslapyje: <http://www.ebf.org>. ✓

*Straipsniai trumpinami ir redaguojami redakcijos nuožiūra. Redakcijos nuomonė ne visada sutampa su autorių nuomone.

*Jei norite atsisakyti naujienų, atsiųskite tuščią elektroninį laišką su žodeliu – NESIŪSTI.

© Lietuvos evangelikų baptistų bendruomenių sąjunga

El.paštas: office@baptist.lt

Mūsų sąskaita:

Lietuvos evangelikų baptistų bendruomenių sąjunga

Įmonės kodas: 192077697

AB SEB bankas, Banko kodas: 70440

Sąskaitos nr. LT79 7044 0600 0415 1925